

Sygn. akt II Ca 913/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Dorota Gamrat - Kubeczak
Sędziowie:	SSO Elżbieta Woźniak SSR del. Zofia Piwowarska (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Agnieszka Klepacz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 stycznia 2013 roku w S.

sprawy z powództwa **Spółdzielni Usług Rolniczych w P.**

przeciwko **J. B., Agencji Nieruchomości Rolnych w W., Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w W., Przedsiębiorstwu (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.**

o zwolnienie spod egzekucji

na skutek apelacji wniesionej przez powódkę

od wyroku Sądu Rejonowego w Choszcznie

z dnia 25 kwietnia 2012 r., sygn. akt I C 319/11

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powódki Spółdzielni Usług Rolniczych w P. na rzecz pozwanej Agencji Nieruchomości Rolnych w W. kwotę 1.200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;**

3. **zasądza od powódki Spółdzielni Usług Rolniczych w P. na rzecz pozwanego J. B. kwotę 1.200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

II Ca 913/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem zaocznym w stosunku Przedsiębiorstwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P., z dnia 25 kwietnia 2012 r. Sąd Rejonowy w Choszcznie w pkt I oddalił powództwo, w pkt II zasądził od powoda Spółdzielni

Usług Rolniczych w P. na rzecz pozwanych: J. B., Agencji Nieruchomości Rolnych w W., Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę po 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i prawnych:

Sąd Rejonowy ustalił, iż w dniu 30 października 1996r. pomiędzy Bankiem (...) Spółką Akcyjną w W. a Przedsiębiorstwem (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w P. została zawarta umowa przewłaszczenia na rzecz banku samochodowej wagi elektronicznej. W dniu 12 września 2008r. komornik przy Sądzie Rejonowym w Choszczynie J. B. w sprawach egzekucyjnych prowadzonych przeciwko Przedsiębiorstwu (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P. dokonał zajęcia wagi najazdowej marki S. wraz z oprzyrządowaniem. Na dzień 30 czerwca 2009r. organ egzekucyjny wyznaczył termin pierwszej licytacji. O terminie czynności komornik zawiadomił dłużnika, w imieniu którego zawiadomienie w dniu 16 lipca 2009r. odebrał prezes zarządu Przedsiębiorstwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. - K. O.. Sąd Rejonowy ustalił, iż K. O. jest członkiem zarządu Spółdzielni Usług Rolniczych w P.. Na licytacji publicznej w dniu 2 kwietnia 2012r. komornik przy Sądzie Rejonowym w Choszczynie J. B. zbył wagę najazdową marki S. wraz z oprzyrządowaniem. W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, iż powództwo jest bezzasadne. W ocenie Sądu Rejonowego podstawą prawną żądania pozwu stanowi przepis art. 841 § 1 k.p.c. Według dyspozycji powyższego przepisu „osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, jeżeli skierowanie do niego egzekucji narusza jej prawa”. Powództwo to nazwane ekscydencyjnym stanowi jeden z dwóch rodzajów powództw przeciwegzekucyjnych, będących środkami obrony przeciwko niezgodnej z prawem egzekucji. W przeciwieństwie do powództwa opozycyjnego, opartego na art. 840 k.p.c., powództwo przewidziane w art. 841 k.p.c. chroni nie dłużnika, ale osobę trzecią, której prawa prowadzona egzekucja narusza. Naruszenie to może dotyczyć przysługującego osobie trzeciej w stosunku do zajętego przedmiotu prawa własności, ograniczonego prawa rzeczowego lub innych praw. Zgodnie z utrwalonym w doktrynie i orzecznictwie poglądem, osobą legitymowaną do wytoczenia powództwa ekscydencyjnego jest wyłącznie osoba trzecia, nie będąca według tytułu wykonawczego dłużnikiem, a warunkiem wytoczenia takiego powództwa jest wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Podstawową przesłanką dochodzenia wyżej wymienionego powództwa jest naruszenie prawa osoby trzeciej w toku egzekucji prowadzonej przeciwko dłużnikowi na skutek zajęcia określonego przedmiotu lub prawa majątkowego. W orzecznictwie i doktrynie prawa cywilnego [vide np. F. Z., Powództwo o zwolnienie spod egzekucji, W. 1973, s. 61] przyjmuje się, że osoba trzecią w rozumieniu art. 841 k.p.c. jest każda osoba - poza dłużnikiem egzekwowanym - której prawa, zostały naruszone w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na podstawie tytułu wykonawczego. Sąd I instancji przenosząc przedmiotowe rozważania na grunt niniejszej sprawy podkreślił, że żądanie pozwu nie mogło być uwzględnione z kilku powodów.

Po pierwsze - w ocenie Sądu powódka w żaden sposób nie wykazała, że przysługuje jej do zajętej wagi jakikolwiek tytuł, czy to o charakterze obligacyjnym czy też rzeczowym. W szczególności tytułem obligacyjnym nie może być wskazana przez powódkę umowa zastawu. Zauważyć bowiem należy, iż 30 października 1996r. dłużnik przewłaszczył rzeczoną wagę na rzecz Banku (...) S.A. w W. Oddział w G. Nie mógł zatem dokonać skutecznie jej kolejnego przewłaszczenia, tym razem na powódkę, chyba że ponownie stałby się jej właścicielem. Tego jednak strona powodowa w żaden sposób nie wykazała. Po drugie - z umowy zastawu z dnia 8 maja 2001r. w zasadzie nie wynika czego ów zastaw dotyczy. Dokument ten bowiem w pierwotnej wersji wskazywał, iż zastaw dotyczy udziałów w Przedsiębiorstwie (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P.. Następnie w § 3 dokonano niezaparafowanych przekreśleń i dopisków wskazujących, że przedmiotem zastawu nie są już udziały w tej spółce, lecz jej majątek, w tym waga elektroniczna. Jeżeli przy tym zważy się, iż dokument ten został podpisany w sposób niezgodny z reprezentacją stron wynikającą z Krajowego Rejestru Sądowego, oczywistym staje się wniosek, iż jest on nierzetelny i jako taki nie przedstawia żadnej mocy odwodowej zaś sama czynność prawna dokonana pomiędzy tymi stronami jest nieważna. Po trzecie w ocenie Sądu - nawet w przypadku przyjęcia, iż skierowanie egzekucji do wspomnianej ruchomości narusza prawa powódki, żądanie jej zwolnienia zostało zgłoszone po upływie zakreślonego terminu. Sąd Rejonowy wskazał, iż powództwo ekscydencyjne może być wytoczone najwcześniej po wszczęciu egzekucji, lecz nie później niż na miesiąc od dnia dowiedzenia się o naruszeniu prawa (chyba że inaczej stanowią przepisy szczególne) o czym stanowi przepis § 3

tegoż artykułu. Termin określony w przepisie art. 841 § 3 k.p.c. ma charakter materialny i jest terminem zawitym, nieprzywracalnym - mimo umieszczenia go w ustawie procesowej. Uchybienie temu terminowi skutkuje koniecznością oddalenia powództwa (tak M. U., K.p.c., Komentarz do nowelizacji, W. 2005, str. 333). Powództwo w przedmiotowej sprawie powódka wytoczyła w dniu 22 grudnia 2011 r. (vide: dowód nadania pozwu w urzędzie pocztowym). W ocenie Sądu Rejonowego czynność ta w świetle przywołanej powyżej regulacji jest spóźniona. Jest to konsekwencją tego, iż powódka o fakcie zajęcia wspomnianej ruchomości dowiedziała się już 16 lipca 2009r. Tego bowiem dnia K. O., będący jednocześnie członkiem zarządu powódki i Przedsiębiorstwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. odebrał zawiadomienie o pierwszej licytacji zajętej wagi. Niewątpliwie miał zatem wiedzę, iż egzekucja skierowana do tej nieruchomości narusza jej prawa. Na koniec przedmiotowych rozważań Sąd I instancji podkreślił, iż żądanie pozwu wobec pozwanego J. B. zostało oddalone także i z tej przyczyny, że w przedmiotowej sprawie nie można mu przypisać legitymacji biernej. Słusznie bowiem zauważył pozwany, iż komornik nie jest stroną postępowania egzekucyjnego, w tym także w zakresie przysługującego mu, na podstawie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji prawa zwrotu wydatków oraz opłat egzekucyjnych. Tymczasem powództwo określone treścią przepisu art. 841 k.p.c. o czym była mowa powyżej może być wytoczone przeciwko wierzycielom oraz dłużnikowi, który kwestionuje prawo powoda.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. Zważając na to, że w rozpoznawanej sprawie żądanie pozwu zostało oddalone w całości Sąd uznał, że pozwani wygrali sprawę w całości i tym samym przysługuje im zwrot wszystkich poniesionych przez nich kosztów procesu. Koszty procesu poniesione przez pozwanych J. B., Agencję Nieruchomości Rolnych w W., Bank (...) Spółkę Akcyjną w W. wyniosły po 2.400 zł, co odpowiada wynagrodzeniu reprezentujących pozwanych radców prawnych - ustalone na podstawie § 6 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) powiększone o opłatę skarbową od pełnomocnictwa w wysokości po 17 zł.

W apelacji od powyższego orzeczenia powódka Spółdzielnia Usług Rolniczych w P. zaskarżyła je w całości, wnosząc o jego uchylenie i ponowne rozpoznanie sprawy przez sąd I instancji. Jednocześnie wniosła o przyznanie kosztów sądowych.

W uzasadnieniu wskazano, iż Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Choszcznie, nie posiadał legitymacji prawnej do przeprowadzenia licytacji z nieruchomości należącej do dłużnika Przedsiębiorstwa (...), z o.o. w P.. Ponadto przeprowadził skuteczną licytację bez wymaganej wyceny przez rzeczoznawcę majątkowego. Gdyby wycenę prowadził profesjonalny rzeczoznawca, wykazałby, że waga samochodowa jest nieruchomością, a to stanowi inną wartość, ponadto przy licytacji nieruchomości obowiązują inne kryteria licytacji. Powódka podniosła, iż wartość wagi jako nieruchomości kształtowała się w granicach kosztu 148.000,00 zł. Komornik sprzedał nieruchomość za cenę wywołania 9.000,00 zł. Tyle wynosi okresowa legalizacja wagi przez Państwowy Urząd Miar i W.. Powódka wskazała, iż w jej ocenie uzasadniony był pozew przeciwko Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Choszcznie, kiedy Sąd Rejonowy w **Choszcznie** I Wydział Cywilny sygnatura akt Co 787/09 postanowił zobowiązać komornika w trybie art. 759 § 2 k.p.c. do odstąpienia i zakończenia postępowania egzekucyjnego. Komornik nie przedstawił innego dokumentu sądowego ani wniosku od wierzyciela. Jest to ewidentne omińnięcie prawa z fatalnymi skutkami i konsekwencjami sprzedanej nieruchomości.

Skarżąca podniosła, iż Agencja Nieruchomości Rolnych w W. Oddział Terenowy w S. absolutnie nie posiadała legitymacji prawnej do **Uczestniczenia** w egzekucji. W dalszej kolejności wskazano, iż wierzyciel Bank (...) SA w W., Oddział w G. w porozumieniu z dłużnikiem Spółką (...) w P. i Spółdzielnią Usług Rolniczych w P., wyraził zgodę na prowadzenie skupu zbóż i rzepaku na majątku obciążonym hipoteką między innymi kredytem inwestycyjnym na wybudowanie wagi samochodowej. Kredyt inwestycyjny wynosi 530.000,00 zł.

Spółdzielnia Usług Rolniczych w P., mając interes prawny, spłacała systematycznie w różnych kwotach zobowiązania ciążące na dłużniku. Utrzymywała w sprawności technicznej elewator zbożowy, oraz płaciła na bieżąco podatki. Wierzyciel nie powiadomił dłużnika ani spółdzielni o złożonym wniosku o egzekucję do komornika sądowego w

C.. Jeżeli taki wniosek został złożony, to należy dołączyć go do akt sprawy. Powódka podkreśliła, iż jej wątpliwości wywodzą się z faktu, że w tamtym czasie prowadziła rozmowy telefoniczne z Panią B. M. z Banku w Z. nic nie wspominała o wniosku o egzekucję. A wręcz przeciwnie, proponowała przejęcie wagi przez Spółdzielnię i żądała większych wpłat na zmniejszenie zobowiązania. Skarżąca wskazała, iż prowadziła również korespondencję listowną, którą załączyła.

W odpowiedzi na apelację pozwany J. B. Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Choszcznie wniósł o oddalenie wszystkich zgłoszonych wraz z apelacją wniosków dowodowych, o oddalenie apelacji w całości, o zasądzenie od powódki Spółdzielni Usług Rolniczych w P. na rzecz pozwanego J. B. kosztów postępowania apelacyjnego w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 1.200 zł.

W uzasadnieniu pozwany kolejno podniósł, iż złożona przez powódkę apelacja nie spełnia wymogów formalnych tj. art. 386 § 1 pkt.2;3;4 i 5 oraz §2 k.p.c. Merytorycznie zaś złożona przez stronę powodową apelacja jest zupełnie nieuzasadniona. Sprawa rozpoznawana przez Sąd I instancji dotyczyła zwolnienia od egzekucji wagi samochodowej i z uwagi na fakt zakończenia postępowania egzekucyjnego, apelacja jak i jej wnioski, jest nieuzasadniona. Wniesiona przez powódkę apelacja nie zawiera zarzutów odnoszących się do wyroku Sądu I instancji, pozwany J. B. nie widzi żadnych podstaw prawnych do uwzględnienia apelacji. Przeprowadzenie zaś wnioskowanych w przedmiotowej apelacji wniosków dowodowych jest niemożliwe albowiem strona powodowa mogła je powołać już w toku sprawy przed Sądem I instancji czego nie uczyniła. Strona powodowa nie uprawdopodobniła również, że potrzeba ich powołania wyniknęła dopiero po wydaniu przez Sąd I instancji zaskarżonego wyroku.

W odpowiedzi na apelację pozwany (...) w W. wniosła o oddalenie apelacji, zasądzenie kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazano, iż apelacja powódki jest niezasadna z uwagi, na fakt, iż przedmiotowa waga samochodowa została sprzedana w toku prowadzonego przeciwko Przedsiębiorstwu (...) Sp. z o.o. w P. postępowania egzekucyjnego. Stąd też Sąd pierwszej instancji słusznie oddalił powództwo. Odnośnie zgłoszonych wniosków dowodowych to pozwana Agencja wniosła o ich oddalenie z uwagi treść art. 381 k.p.c.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wywiedziona apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie podkreślić należy, iż Sąd Rejonowy w toku postępowania dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, przeprowadził prawidłową analizę prawną i wyprowadził z niej należyte uzasadnione wnioski, przedstawiając je w poglądowo sporządzonym uzasadnieniu. W zakresie wniosków wynikających z ustalonego stanu faktycznego jak i analizy prawnej dokonanej przez Sąd pierwszej instancji - Sąd Odwoławczy w całości podziela twierdzenia zawarte w sporządzonym uzasadnieniu, co czyni całkowicie zbędnym powielanie tej samej argumentacji.

Argumentacja podniesiona przez apelującego w wywiedzionym środku odwoławczym nie odnosiła się do meritum. Strona powodowa podniosła szereg zarzutów odnoszących się do wszczęcia postępowania egzekucyjnego, jego prowadzenia a wreszcie do ceny za jaką została sprzedana samochodowa waga najazdowa, której zwolnienia od egzekucji domagała się Spółdzielnia Usług Rolniczych w P.. Zarzuty wobec prawidłowości prowadzenia postępowania egzekucyjnego nie mogą być jednakże podstawą powództwa ekscydencyjnego lecz skargi na czynności komornika. Podkreślić zatem należy prawidłowość rozstrzygnięcia Sądu Pierwszej instancji. Roszczenie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie z przyczyn wskazanych przez Sąd Rejonowy, których nota bene apelujący nie zakwestionował.

Za oddaleniem powództwa przemawiał także ważki fakt, jakim jest sprzedaż zajętej rzeczy w toku egzekucji. Powództwo ekscydencyjne jest tak długo aktualne jak długo do spornej rzeczy skierowana jest egzekucja. W przypadku zaś dokonania sprzedaży rzeczy w drodze licytacji komorniczej roszczenie o zwolnienie przedmiotu od egzekucji dezaktualizuje się. Innymi słowy nie można żądać zwolnienia od egzekucji czegoś, wobec czego egzekucja nie już

skierowana. Jak wynika z akt komorniczych KM 1082/02 przedmiotowa waga najazdowa została sprzedana na drugiej licytacji komorniczej a nabywca A. sp zo.o. w P. uiszczył cenę nabycia.

Reasumując w okolicznościach niniejszej sprawy nie zaszła żadna z okoliczności sine quo non powództwa interwencyjnego. Powodowa Spółdzielnia nie wykazała aby przysługiwało jej prawo względem wagi najazdowej, które poprzez zajęcie przedmiotu zostałyby naruszone; nie został zachowany miesięczny termin do wytoczenia powództwa a wreszcie rzeczona waga najazdowa została sprzedana w toku egzekucji komorniczej.

Kontrola instancyjna dokonana na skutek wywiezionej apelacji doprowadziła zatem do potwierdzenia trafności stanowiska Sądu Rejonowego o oddaleniu wytoczonego powództwa, w związku z czym apelację wniesioną przez Spółdzielnię Usług Rolniczych w P. należało uznać za bezzasadną.

W tym miejscu wskazać także należy, iż podstawą oddalenia wniosków dowodowych zgłoszonych przez powoda w apelacji stanowił przepis art. 381 kpc. Wszystkie dokumenty przedłożone przez Spółdzielnię zostały sporządzone na długo przed wydaniem wyroku przez Sąd pierwszej instancji, nie było zatem żadnych przeszkód aby strona mogła je powołać w postępowaniu przed Sądem Rejonowym. Apelujący nie podniósł przy tym potrzeby powołania się na nie dopiero na etapie postępowania odwoławczego.

Konsekwencją oddalenia apelacji było rozstrzygnięcie o kosztach postępowania przed Sądem drugiej instancji jak w pkt 2 i 3 wyroku. Stosownie do treści art. 98 § 1 i 3 kpc powodowa Spółdzielnia zobowiązana jest zwrócić przeciwnikom, którzy sporządzili odpowiedź na apelację i wnieśli o przyznanie im kosztów postępowania apelacyjnego - koszty niezbędne do celowej obrony tj. koszty wynagrodzenia pełnomocnika w wysokości 1.200 zł ustalone na podstawie § 12 pkt 1.1. w zw. z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Stąd też w pkt 2 Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej Agencji Nieruchomości Rolnych kwotę 1.200 zł a w pkt 3 tożsamą kwotę na rzecz pozwanego J. B..